

Előfizetési ár

„MAGYAR DOHÁNYUJSÁG”-ra

Egész évre . . . 6 frt.
Fél évre . . . 3 frt.Megrendelés a kiadóhivatalban
vagy utalvánnyal minden
postahivatalnál eszközölhető.

SZERKESZTŐSÉG:

Budapest,

VI., Podmaniczky-utca 1.

MAGYAR

DOHÁNYUJSÁG.

Előfizetési ár

„MAGYAR DOHÁNYUJSÁG”-ra

Egész évre . . . 6 frt.
Fél évre . . . 3 frt.Megrendelés a kiadóhivatalban
vagy utalvánnyal minden
postahivatalnál eszközölhető.

KIADÓHIVATAL:

Budapest, VI. Podma-
niczky-utca 1. sz.

A dohánytermelést és dohánykereskedést felkaroló gazdasági szaklap

Megjelenik minden hó 1-én és 16-án.

Hirdetéseket felvesz a kiadóhivatal és az ország
minden hirdetés-gyűjtő ügynöksége.Felelős szerkesztő és lapfoglalós: **Daróczy Vilmos.**
Társzerkesztő: **Iovag Kleberg Oswald.**Hirdeték: Negyed oldal 10 frt.; kisebb hirdetéseknél
minden petit sor 4 kr.

TARTALOM: A tavasz. *Daróczy Vilmostól.* — Az országos magyar gazdasági egyesület dohánytermelési bizottságának ülése. — A dohánytermelés jövedelmezőségének fokozása érdekében szükséges törvényhozási és társadalmi intézkedések. *Ifj. Miklós Gyula* orsz. gyűll. képviselő előadása. — Észrevételek dr. Miklós Gyula ur értekezésére. *Baloghy Imrétől.* — Tulérett dohányok. *X. Y.* — A zöld asztal mellől. *Hári Ágostól.* — Rektifikáció. *Vegyészről.* — A magyar dohánygyűjtő kitérőinek arcképcsarnoka: (V.) gróf *Desseffy Aurél* (arcképpel). — Dohányzó készletek kiállítása. *Közl.: D. V.* — Irodalom. — Vegyesek. — Szerkesztői üzenetek. — Hirdetések.

A tavasz.

De most már csakugyan a küszöbön áll a tavasz; — szedjük össze tehát magunkat, a dohánytermelés kezdő mesteriségére, — ami nem egyéb, mint a melegágy készítés.

Hogy miként kell a melegágyakat elkészíteni: annak apróra való leírását ez alkalommal mellőzni fogom, mert hisz ezt a mesterséget a gazda közönség majdnem általában eléggé ismeri, — miért is csak egyes főbb mozzanatokra fogok rámutatni, — hivatkozva egyuttal a *Vörös Sándor* kolozs-monostori gazdasági tanintézeti igazgató ur által kiadott hasznos kis művének „Palánta nevelés” című, lapunk mult számában megjelent közleményére, mely a melegágyak készítéséről alapos és czélszerű utasítást ad, — nevezetesen a melegágyak szükséglete és a holdankénti mennyiségre nézve azt mondja, hogy egy kataszt. holdnyi terület beültetésére, egy 4 méter hosszúságú és megfelelő (139 centiméter) arányos szélességű melegágy elegendő, és hogy egy — 4 méteres melegágynak bevetésére 3—4 deka tiszta mag elégséges; — de hogy annál bizonyosabbak legyünk, nem árt ha valamivel többet számítunk is holdanként. — Hasonlóképen igen jól utbagizit e tekintetben a budapesti m. kir. dohánybevéltő felügyelőségnek lapunk mai számában közölt általános irányu hirdetésménye.

Felteszem. hogy a melegágnál elmaradhatatlan — általam annyiszor említett — árkok, már általában mindenütt ki vannak ásva és szálas szalma, törek, pelyva s más ilyféle vegyes trágyanemekkel tele tömtek és gyakran megnedvesítették, melynek ilyenén elkészítését még most is

folytatni s többször erősen letaposni kell.

Ezen dolog most már nem tűr kése-delmet és szünet nélkül folyvást azon kell működni, amíg teljesen és tökéletesen elkészülnek, mert ennek most már itt a leg-főbb ideje.

A trágya, mely a föld színétől egész a kellő magasságban jön, akár rámban, akár a nélkül, szálas és erőfőiben levő legyen, s egyenletes nyomás alkalmazásával oly formán rakassék, hogy az még sulyára nézve is lehetőleg egyenlő legyen, hogy a későbbben előfordulni szokott behorpadásoknak ez által eleje vétessek, mert ezek nagy hátrányára vannak a palánta kikelése és nevelésének.

A melegágy beföldelésére szánt földnek gyom- és rovarmentesnek kell lenni. Legyen az televény, dugszagdag humus tartalmu, erdőirtás, vagy inás fensiku laza gyepföldből, — de semmiesetre sem holmi erős természetű, tarackos, darabos föld.

A beföldelésre szánt — fent jelzett minőségű — földet, egészen apróra, szinte liszt alakura kell kidolgozni, hogy az abban növeendő gyökér semmi kemény testre ne leljen és így akadálytalanul gyarapodhasson, mert első sorban az erős, jó gyökerű palántától függ a sikeres dohánytermés.

Óvakodni kell a magot csíráztatni, — csak vetés előtt néhány nappal, felhígított langyos trágyalében kell megáztatni; — kicsirázott magot vetni — káros dolog.

A melegágy, a bevetés előtt 6—8 napig teljesen készen legyen, hogy ezen idő alatt a földben netalán belévő gyommagvak kicsirázva, kikelhessenek és még az elvetés előtt kigereblyézthessenek, illetve elpusztíttassanak; — ez egy igen fontos és hasznos cselekmény, arra nézve, hogy a gyom, a gyöngye dohány palántát még legkisebb stádiumában el ne nyomhassa, ami sok esetben be szokott következni, úgy hogy a palántákat teljesen elnyomja, megöli, mielőtt még a gyomlálást teljesíthetnők.

Végül — mielőtt a magot elvetnénk, győződjünk meg a legalaposabban a magnak helyes és tiszta eredetéről, jószágáról, s rostáltassuk és szórassuk meg, úgy hogy csak is az ép, egészséges, sulyos magvak kerüljenek elvetésre; — de ügyeljünk még különösen arra is, hogy összevegyített, különböző fajtak elvetésre ne kerüljenek; — mert csak így lehetünk biztosak és nyugodtak a jó eredményről.

Daróczy Vilmos.

Az orsz. magy. gazdasági egyesület dohánytermelési bizottságának ülése.

Az orsz. m. gazd. egyes. dohánytermelési bizottságának február hó 16-án tartott ülésén, jelen voltak: gróf *Desseffy Aurél* elnöktele alatt, *Benes József*, *Daróczy Vilmos*, *Dumtsa Sándor*, *Fichtel Ignác*, *Graenzenstein Béla*, *Herczog Péter*, *Karsai Albert*, *Klár Dezső*, *Küssler Henrik*, *Láng Ferencz*, *Löcherer Andor*, *Máday Izidor*, *id. Miklós Gyula*, *ifj. Miklós Gyula*, *Miklós Ödön*, *Molnár István*, *Propper Samu*, *Rubinek Gyula*, *Szilassy Zoltán*, *Szobotka Vilmos*, s az egyesület tisztviselői: *Forster Géza*, *Baross Károly* és *Baranyay István* mint jegyző.

Elnök gróf *Desseffy Aurél*, az ülést megnyitván, szívélyesen üdvözi a megjelenteket, s előre bocsátja, hogy a dohánytermelési bizottság évenkénti üléseinek célja: a termelők gyakorlati észleleteinek megvitatása s a közönhajként nyilvánuló megállapodásoknak lehető érvényesítése, amely tekintetben a dohányjövövedéki központi igazgatóság főnöke: *Graenzenstein Béla* miniszteri tanácsos ur mindenkor a legelőzékenyebb magatartást tanúsít, s az üléseken maga is tevékeny részt szokott venni, miért is jelenlétét ez alkalommal is örömmel üdvözölve, teljes elismerését és köszönetét fejezi ki irányában.

Tárgyalás alá vetettet ezután a dohánygyedárúság 1890. évi statisztikája. — A dohánygyedárúság minden viszonyairól hű képet és biztos áttekintést nyújtó statisztikának úgy a termelés, mint a beváltást és gyári üzemet illető főbb adatait, lapunk mult évi folyamának 23. és 24. számában behatóan ismertetvén, ennél fogva a részletekre ezuttal nem terjeszkedünk ki, s elégnék tartjuk annak jelzését, hogy az elnök gróf *Desseffy Aurél*, a statisztikai adatok nyomán örömmel konstataa a dohánytermelés haladását s az államkincstár által a dohányjövövedék címzen elért kedvező pénzügyi eredményeket. Ebből kifolyólag kérdést intézett a dohányjövövedéki közp. igazgatóság főnökéhez, hogy vajlon remélhető-e, hogy az osztrák és a magyar jövövedék beváltása közt fennálló arány, jövőre is ily kedvező mérvben fog fenmaradni?

Graenzenstein Béla miniszter tanácsos ur, felvilágosításul s a termelők megnyugtatósa végett megjegyzi, hogy évről évre mindig előre osztatik fel és állapittatik meg

az a terület, amelynek termése egyik és másik jövedék által beváltatni fog, és így a beváltott dohány mennyiségének aránya az illető vidékek termésének mennyiségétől függ. A jövő évrre, az összes termelési területnek valamivel több mint felén termett anyag fog az osztrák jövedék részéről beváltatni, — s remélhetőleg, ezen arány — az osztrák jövedék felhalmozott nagy készletei dacára — a további évekre is állandó marad.

Az elnök köszönetét fejezi ki a megnyugtató szíves felvilágosításért.

Az ülés tárgysorozatának második tárgyalás volt kitzúve: a termelők részéről az 1893—95. évi beváltási időszak határozmányai iránt nyilvánuló kívánalmak.

Ifj. dr. Miklós Gyula ur felkéri a szakbizottságot, mikép engedje meg, hogy előadását most tartsa meg, miután abban sok helyt oly tárgyat érint, amely fölött való eszmecsere és határozat, a tárgysorozat ezen pontja alá tartozik, — mire elnök a szakbizottság beleegyezésével felkéri ifj. Miklós Gyula urat. előadásának megtartására.

A nagyérdékü előadást — melyet lapunkban egész terjedelmében közlünk — mindvégig nagy figyelemmel és a helyeslés gyakori élénk nyilvánulásaival kísérte a szakbizottság, — s az elnök köszönetét fejezvé ki a dohánytermelés hiányait és orvoslásra váró bajait oly kiváló tárgyismerettel vázoló értekezésért, miután a nagyterjedelmű felolvasás folytán az idő nagyon előre haladt, ennél fogva az értekezésben felvetett eszmék és indítványok, valamint a napirendről elmaradt 2 tárgynak megvitatását, az elnök a márcz. hó 1-én délután folytatólag tartandó ülésre tüzte ki, felkérve a tagokat, hogy ezen nagyérdékü és nagyfontosságú ülésen teljes számmal megjelenjen szíveskedjenek. (Ezen folytatólagos s igen érdekesnek és végeredményében nagy hordereitűnek ígérkező ülésre. lapunk részéről is külön meghívókat küldtünk szét és e helyt is felhívjuk rá t. olvasóink becses figyelmét.)

Mire az ülés — a felolvasó és az elnök éltetésével — az esti órákban véget ért.

A dohánytermelés jövedelmezőségének fokozása érdekében szükséges törvényhozási és társadalmi intézkedésekről.

Ifj. Miklós Gyula orsz. képviselő előadása.

Tisztelt dohánytermelői bizottság!

Mióta a magyar társadalom tevékenységét a közügyek terén ismeri szerencsém van, azt a szomorú tapasztalatot szereztem, hogy nagyban és egészen — tisztelet a kivételnek — a sok jóakarat megszőkíti a kivétel nehézségei elől és beéri azzal, hogy panaszokodik, elégedetlenkedik, üléseket tart, kérvényez, fel-folyamodik, tiszteleg és hálásan megköszöni a keszegető ígéretek.

Szerény nézetem szerint ez a puha jóakarat az oka annak, hogy hazánkban olyan nehezen tud érvényesülni a mezőgazdasági érdek.

Ez a szomorú tapasztalat tartott vissza engem is hosszabb idő óta attól, hogy szaporítsam a panaszokodók számát, de szégyenelve valom be ma, hogy résztvevőkéntem által kötelességemet mulasztottam el teljesíteni.

Mert kötelessége valamennyiünknek sikra szállni a magyar földmivélés és mezőgazdaság

érdekeiben, kötelességünk hiven szolgálni a magyar gazdák érdekeit, kötelességünk erősen összetartva, akarni is, tudni is, tenni jót, jól és gyorsan.

Ezt a kötelességemet teljesítendő, kérem a t. bizottság kegyes engedelmet és becses figyelmét arra, hogy röviden elmondhassam, minő intézkedéseket tartok én a magyar mezőgazdaság egyik legfontosabb ágának, a dohánytermelésnek érdekében, szükségesekeknek.

Méltóztatnak tudni, hogy évekként ezelőtt országoszerre nagy volt az elégedetlenség a dohánytermelő gazdák körében és hogy ennek az elégedetlenségnek volt sok oka és alapja. Én a multra szívesen vetek fátolt, mert örömmel konstatahatom, hogy ma már egészen más viszonyok léteznek. Jobbak az állapotok, megbízható lelkiismeretes az eljárás, igazságos és szigorú a vezetés, körültekintő, előrelátó, szakszerű az intézkedés. És én örömmel ragadom meg ezt az alkalmat is, hogy kifejezzem elismerésemet a pénzügyminiszter e téren is ékesen szóló érdemei előtt és hálás szívvel tolmácsolhassam valamennyiünk tiszteletét, elismerését a dohányjövődék milyen tisztelt igazgatósága élén álló miniszteri tanácsos ur Gränzenstein Béla ö méltóságának, nagy sikerekkel koszoruzott, hervadhatlan érdemei iránt. Az ő nehéz, fáradságos munkájának gyümölcse az a 8 és egynegyed millió forint bevételi többlet, melyet ma a dohányjövődék a hat év előtti bevétellel szemben felmutat.

Negy eredmény ez t. bizottság, becsület s, nehéz munkának megérdemelt babérja. (Általános éljenzés és helyeslés.)

Sok érdemet vívott ki magának még különösen a Dohányujság tisztelt szerkesztője is: Daróczi Vilmos ur. a dohánykezelés terén és én előtte is szívesen fejezem ki elismerésemet. (Éljenzés.)

Ezekután t. bizottság általánosságban csak azt vagyok bátor még felelteni, hogy annak a sok jónak, a mi e téren eddig történt, nagy része és a legjáva a m. kincstár érdekében történt és hogy nem veheti senki tölem rossz néven, ha én mai felszólalásomban különösen a termelők kívánásainak óhajtok szószólója lenni és nem irigyleve azt, hogy a kincstár erősen körülbástyázta nagy érdekeit, erős varat kívánok építtetni a termelők érdekeinek is.

Mert ma t. bizottság ugy áll a dolog, hogy a kincstár meg tudja fogni a fülét a termelőnek, de a termelő ki van szolgáltatva mindenkinek, kincstárnak, beváltó hivatalnak, pénzügyörnek, dohányosnak, minden csempésznek és rosszakaratnak.

A dohánytermelés az engedélyezéssel veszi kezdetet. Erre nézve a Lónyay-korszaknak magy bűnei voltak, melyek atszaralmaztak egészen a mostani időre. 6 év óta azonban, mióta az engedélyezés körül többször volt alkalmam tapasztalatokat szerezni, láttam azt, hogy a milyen mértékben privilegium a dohánytermelés, olyan mértékben tartotta a kincstár szem előtt, hogy kinek, hol és miért adt dohányengedélyt és kitől miért, micsoda czimen vonja meg a dohányengedélyt. Azt merem állítani, hogy a milyen mértékben protekció kérdés volt ezelőtt a dohánytermelés, olyan mértékben az ma egyrésztől a bizalom, másrésztől a talaj minőségének kérdése. Ez is nagy haladás, mert az a mezőgazda, kinek földje olyan minőségű, hogy azon dohány termelhető, nincs kizárva abból, hogy dohánytermelési engedélyt is kapjon. Ellenkezőleg azok a gazdák, kik korábban dohányengedélyt kaptak protekció czimén, azok ma nem tarthatnak igényt arra, hogy állandóan rossz minőségű dohányt termelhesseken. Be kell látni minden gazdának, hogy oly földben, a mely a dohánytermelés minden kívánalmának meg nem felel, oly földben dohányt termelni igazságtalanság, s ha elvétetik és odaadatik, a hová kell, ez érdeke a mezőgazdaságnak s a kincstárnak egyaránt.

A másik kérdés, ha valaki dohányengedélyt kapott, hogy milyen dohányt termeljen? Arra a meggyőződésre jutottam, hogy a legnehezebb kérdések egyike meghatározni azt,

hogy milyen minőségű talajon, milyen dohány termeltessek. Maguk az illetékes körök is sokszor bizonytalanságban vannak az iránt, vajjon valamely talaj arra való-e, hogy ott a tiszai faj, rózsadohány, kapadohány vagy más közönséges faj termeltessek. Részemről azon nézetemnek adok kifejezést, hogy a dohány jövedelmezőségének emelése érdekében legelső szükséges intézkedés a dohányfajok helyes megállapítása a talajviszonyoknak megfelelőleg. Kérem mindenekelőtt a t. bizottságot, hogy akkor, midőn a dohány jövedelmezősége érdekében cselekedni fogunk, a főszly arra fektetessék, hogy az engedélyezés alkalmával a a dohányfajok megválasztása a lehető legnagyobb óvatossággal történjék, mert tapasztalati tény, hogy nem minden talajon lehet bizonyos mennyiségű s fajú dohányokat termelni és ha azon a talajon, hol az engedély magadatik a legmegfelelőbb dohányfajtakra termelhetők, a dohány jövedelmezősége nagy mértékben fog emelkedni. Ha sikerül megállapítani, hogy X. területen csak Y. faj termelhető, akkor a másik kérdés a dohánymagnak szűz állapotban való beszerzése. Én őszintén bevallom, hogy nagy szlyt akartam arra fektetni, hogy nálam tiszta tiszavidéki dohány termeltessek. Mikor a dohányengedélyt megnyertem, kértém s kaptam jó dohánymagot s jöttek a dohányosok is hoztak magot. Én kiválasztottam azokat a fajokat melyek nem feleltek meg a minőségnek, mely a tiszai fajtakat jellemzi, de mind hiába, bizonyos minőségű idegen faj belekeveredett s ma ott vagyok, hogy nem tudom meghatározni, hogy ez miért durva, miért finomabb mint a másik, hogy vastagabb bordájú s nem tudom más okát adni, mint azt, hogy a magot szűz állapotban nem vagyunk képesek termelni. Egyes gazda erre nem képes, ha a legnagyobb szigorral is választja ki az egyes plántákat, a dohányosok belekevernek más magot s a dohánynak az elkorcsosulása jön létre.

Ha már volna jó biztos dohánymagunk, jöjjön a harmadik kérdés: hogyan lehessen a termelőnek biztosítani magát arra nézve, hogy a kellő dohányplánta kellő időben, kellő mennyiségben, kellő nagyságban készen legyen. Valamennyi termelő igazat fog nekem adni, mikor azt álítom, hogy ott, hol 30—40 hold föld van engedélyezve, lehetetlen kivinni, hogy egy időben valamennyi dohánykertesnek kellő minőségű s mennyiségű dohányplántája legyen. Pedig ha ez nincs, akkor a dohány jövedelmezősége is veszélyeztetve van. Ha április 29-én megkezdhetem a dohányföld beplántálását és május 10-re bevégzem, biztosítva vagyok arról, hogy a dohány megéri, biztosítva vagyok arról, hogy ha kalamitás éri a dohányplántákat, az utóplánta még kellő időben megéri. Hogy kellő mennyiségű, kellő nagyságú dohányplánta a megfelelő időben rendelkezésünkre álljon, arra nézve, a ki a dohánytermelést szíven viseli, minden lehetőt meg fog tenni s arra is megteszem a propozícióm.

Most áttérek a legfontosabb részére felszólalásomnak, s itt ugy a törvényhozásnak, mint a magyar mezőgazdaság összes közönségének nagy partfogására van szükségünk. A dohánykerteszek kérdésére. Az én meggyőződésem az, hogy mindaddig, míg Magyarországon feles kertészekkel fogjuk a dohányt kezelteni, nem leszünk képesek a dohánytermelésből azt a jövedelmet biztosítani, melyre ez a fontos kulturai növény hivatva van. Nincs gazda, a ki elmondhatja dohánykerteszeiről, hogy nagy átlagban valamennyien jők s a kívánalmaknak megfelelők. Nekem 30 dohányos-családom van, 5—6 jó a 30 között, a többi mind haszontalan. Mi ennek az oka? Az, hogy a feles dohánykerteszek kezelése mellett nem lehet biztosítani a jó dohányost, mert elcsalja egyik gazda a másiktól, vagy ha jó dohányos volt, szerzett oly összeget, melyen földet vásárol s haza megy s lesz földműves s csak akkor jön vissza, ha tönkre ment. Ily viszonyok mellett ki vagyunk szolgáltatva a feles dohánykerteszek rosszakaratának, tudat-

lanságának, hasznavehetetlenségének s minden emberi gyarlóságának, mely a feles dohányszerzetben kulminál, hiszen az Alföldön közönségesek azok: „légy dohányos“. Őszintén megvallom, hogy nekünk nincs is reményünk arra, hogy Magyarországon a dohány jóvédelmezése biztosítva legyen, míg a feles kertészekkel fel nem hagyunk. Ma a szerződés a dohánykertészszel nem azon az alapon köttetik, hogy do ut des. A dohányos követel s ha kényszerítők akarom, hogy úgy csinálja a dolgát a hogy kell, azt mondja, ha úgy csinálom mint az ur parancsolja, akkor káromra van, én nem hallgatom az urra stb. Mi hatalma van a termelőnek a dohányossal szemben? Panaszra ellene nem mehet, senki a dohánykertészszel szemben a dohánytermelőt nem védelmezi. Szükséges mindent megtenni, hogy a dohánykertészek feles szisztemáját Magyarországon kiirthassuk. Az a nézetem, hogy mindaddig, míg törvényhozásilag a dohánykertészek cseledekké nem minősítettnek s addig míg ugyanolyan közigazgatási elbánásban nem részesülnek mint a cselédek, Magyarországon a dohánytermelés érdeke veszélyeztetve van. S akármilyen igyekezetet fejt ki, akármilyen befektetéseket eszközöl, akármilyen buzgalmat fejt is ki a dohánytermelés érdekében a termelő, megtörik s hajótörést szenved jácakarta a rossz dohányos lelkiismeretlenségén, csobaságán, megbizhatatlanságán, mert a jó dohányt is elrontja. A dohánykertészek ügyét törvényhozás uton kell szabályoznunk. A dohánykertészeket cselédekké kell minősíteni, közigazgatási elbánás alá kell őket helyezni s megszüntetni azt az abnormis helyzetet, hogy a kincstár megfogja a termelő fülét, a dohánytermelő pedig nem tudja megfogni a dohányos fülét.

Áttérek ezek után a dohány szállítására, a dohánypajtákra, a ben száított dohányra s a dohányzsinórok megszámlálására. A mi a dohányszárító-pajtákat illeti, elismerésemet kell kifejeznem a kincstár szelben, hogy a törvényt nem tartotta meg oly szigoruan 1890-ben, valamint 1891-ben. De most 1892-ben oly drákói szigorral hajtja végre, hogy ha nincs átjáró: a dohányengedélyt meg nem adja. E nagy szigor nincs a dohánytermelés érdekében. Az egyik a legjobb akarat mellett sem volt képes befektetéseket eszközölni, a melyek szükségesegek, a másik régebben még nagyértékű befektetéseket tett, minta-paját épített fel 1887-ben 20,000 frt költséggel; meghozhatott a törvényt 1887-ben s a minta-pajta a törvény értelmében már nem felel meg a kívánalmaknak, mert nincs átjárója. Nekem az a határozott véleményem és kérésem volna a t. szakbizottsághoz, hogy méltóztatassék lehetőleg a termelőket érdekeit a kincstárnál védelmezni s legalább is oda hatni, hogy ma még, ha nincsen egészen a törvény értelmében berendezve is a pajta, a dohánytermelést ne vonja meg. Tudok eseteket, hogy a felvétel megtörtént a mult év bizonyos hónapjában s a termelő, a hogy meghallotta a felvétel alkalmával, hogy nincs elegendő mennyiségű pajtája, rögtön épített. De elfelejtette bejelenteni hogy fel van építve s ezen a czimen a dohányengedélyt megadtattott. De ezer és ezer eset van, a hol nem a termelő rossz akaratá hanem általában le nem küzdhető akadályok voltak az okai annak, hogy a pajták ma még nem megfelelők. Annak a sok termelőnek érdekében kérem a t. szakbizottságot, méltóztatassék közbe vetni magát a pénzügy-miniszteriumnál, hogy ne legyen ma még oly szigorú s engedélyezze a dohánytermelést, ha ebben az évben még pajtáikat át fogják alakítani. Teszem ezt a gazdák érdekében, de azért is, mert az az intézkedés az 1887. törvénynek, mely az átjárókra vonatkozik, a gyakorlati életben illuzórius. Mert én nem hiszem, hogy legyen pénzügyör, vagy legyen a dohányjövédéknek akármilyen ügyes és magas állású tisztviselője, a ki képes volna a pajtákban a dohányzsinórokat megszámlálni, ha a legkitünőbb átjárók vannak is. Ott csüngve,

mászva, kapaszkodva, se pénzügyör, se tisztviselő nem lesz képes a dohányzsinórok számát felvenni. Ha meg nem képes felvenni, akkor minek az a tulajvetelés a szárító-pajták berendezését illetőleg, hogy mindenütt járdával legyen átvette, ha a dohányzsinórok le nem olvashatók. Van más mód a csempészetet megakadályozni, egyrésztől a felvétel alkalmával, másrésztől az engedély megadásakor.

(Vége körv.)

Észrevételek

dr. Miklós Gyula ur értekezése.

Az országos magyar gazdasági egyesület dohánytermelési szakosztályának f. é. február hó 16-án tartott ülésén, dr. Miklós Gyula országgyűlési képviselő ur által, az itteni dohánybevéltő bizottság működésére vonatkozólag hangoztatott — s az „Egyetértés“ február 19-diki mellékletén ismertetett — elismerő nyilatkozata s ez alkalommal is tanusított szives figyelemért, köszönetemet nyilvánosan is kifejezésre hozni, s egyuttal értekezése egyes részleteit egyéni meggyőződéssem szellemében megvilágítani, kötelességem és pedig kedves kötelességemnek tekintem.

Ne hogy azonban eme kifejezésem „megvilágítani“ bármely elentétes nézet, avagy ellenséges természetű felfogás veszőparipájával szolgálhasson: csak is azon természetes értelemben veendő, miként egyéni meggyőződésem kifejtendő fogalmi majdan megérdemlik.

De Miklós Gyula képviselő ur fent jelzett értekezésének áttanulmányozása után, lehetetlen nem érezni azon benyomást, a melyet a dohánytermelés fejlesztése és emelésére vonatkozólag, anyyi gond és szakértelemmel összeállított érdekes fejtegetése, s tárgyalásának alkalmával kijelölt irányja, mindenkire gyakorolt. És a midőn ezen kérdémet elismeréshez — meggyőződésből — készséggel járulok, egyszersmind — ami szinte igen természetes — tartózkodva engedem meg magamnak ama szabadságot, hogy a képviselő urnak mint szaktekin-télynek, véleménye s nézetével szemben, e téren szerzett tapasztalataim s ismereteimre támaszkodva, egyéni meggyőződésem alapján, azokat részben kiegészíteni, részben pedig a maguk tényállására helyezni megkísértem.

Teszem ezt azért, mert felszólalásomnak czélja sem több sem kevesebb, mint a fejtegetendő fogalmaknak, nemcsak a termelő közönség, hanem a beváltó hivatal tisztviselői részéről is szükségesnek jelezhető megvitatása. Ekként azon alapon-dolat, mely eme kísérletezésre eléggé indokolva ösztönzött, kellőképen igazolhatja azon czélt is, melynek megteremtése dr. Miklós Gyula képviselő ur által a termelő és az átvető egymáshoz viszonyára nézve kifejtett.

En ez alkalommal dr. Miklós Gyula ur nagybecsű értekezésének csakis két pontjára óhajtok kiterjeszkedni, — u. m.:

1. A talaj vizsgálatok felett tett rövid nyilatkozatára.

2. A minta csomók összeállítása s a termelt dohányoknak ezek szerinti átvételére.

Ami a talajvizsgálatot illeti, szerintem is feltétlenül legfontosabb tényezője a talajvizsgáló bizottság összeállításának az lenne, hogy a bizottság tagjai a megye klimatikus viszonyait, a talaj ismeret feltételével az alkalmassá kimondott területek megállapításánál kellő figyelemben részesítsék. De hogy ez részokról megtörténjék, feltétlenül szükségesnek tartanám, e klimatikus viszonyoknak, már a talaj vizsgálatot megelőző évbény tanulmányozását. Nincs ugyan kizárva azon lehetőség, hogy a kijelölendő talaj megválasztása, a törvény által meghatározott szabálysze-

rűséggel, a megye viszonyaival ismeretlen bizottság által is helyesen keresztül ne lenne vezethető. Miként tudjuk: az 1887. évi XLIV. t. cz. 2 § értelmében, a nehéz mívelésű, mély fekvésű, tulkött, vízjárásnak kitett földrészek s árterek a dohánytermelésből kizártni rendeltettek, mindezek pedig a föld fekvése, az általának megtekintése, a termő földréteg megvizsgálása után bárki által is meghatározhatók. Mi tehát az, ami a fenti állítás feltételét megengedő? — a klimatikus viszonyoknak nem ismerése. Ami pedig éppen oly fontos, oly elválaszthatatlan a talaj ismeretétől, hogy a klimatikus viszonyoknak helyi ismerete nélkül, el sem képzelhető az alkalmasság talált területeken, a termelőndő fajok helyes megállapítása. Nem képzelhető el azért, mivel hasonló minőségű suganyegő vegyülékű talajban, különböző klimatikus viszonyok mellett, egyforma eredményt felmutatni lehetetlenség.

A talajvizsgálatnak czélja tehát igen jó s helyes keresztül vezetése a legszűbb feladatok egyike; mielőbbi s minden termelő megyében megtörténhetése pedig, ugy a termelő közönség, miként a kincstárnak közös érdeke.

A termelő azért, hogy a szárító pajtát s egyéb átalakítási költséges befektetéseit, a birtokában lévő kijelölt alkalmas területek nagyságához arányosithassa, kellőképp tájékozottassék az engedélyezhető terület nagyságáról s egyidejűleg birtoka értékének az általi emelkedése avagy csökkenéséről; a kincstár pedig azért, hogy a rossz égő, durva, minőség nélküli értéktelen anyagot végre teljesen megszabaduljon.

Ami pedig a minta csomók összeállítását illeti, ez: minőség, tartalmosság, színezet, nagyság, épség, érezt, nyulékony-ság s rugékonyság szerint, csakugyan a dohánybevéltő hivatalok által eszközöltetik és pedig a 3 évenként megállapított osztályok és árak meghatározott feltételei értelmében. Ha tehát az a közhiedelem, s a gyakorlat azt igazolja, hogy ezen mintának megfelelő osztályát képviselő hasonló csomók, a dohányosok által általában el nem készíthetők: ugy nem a minta csomók, hanem mindenek előtt, az ezek mikénti összeállítását meghatározó feltételek lennének reformálandók.

Reformálandók lennének akképen, hogy az eddigieknél, minden egyes osztályhoz, csekélyebb követelmény lenne hozzá kötve. Mert magam is azon nézetben vagyok, hogy a minta csomók szerinti átvétele a dohány-nak, most még kissé illuzórius valami. S éppen ezért, arra a szabadabban gondolni és tenni tudó akarat és ténykedésre lenne legáltalánosabb, ha az egyes osztályokat meghatározó feltételek akként módosított-nának, hogy az összeállított minta csomók s a termelőndő és beváltó dohányok egymástól lényegileg semmiben sem különbözzenek.

Miskolcz 1892. február hó 23.

Baloghy Imre.

Tulért dohányok.

Ha a mult évi termésű dohányokon végig tekintünk, arra a sajnos tapasztalatra jutunk, hogy abban a tulért dohányok — nagy mennyiséggel vannak képviselve. Nem zárkozhatunk el e tény előtt, — szükséges tehát, hogy e kérdés fontossága felől kellő módon legyünk tájékozva, — mert vannak termelők, a kik a dohányok tulértése következtében beálló hátrányokra nem sok figyelmet fordítanak, egészen közönyös dolognak tartván azt, hogy a dohányt, beérésekor figyelemmel kell kíséreni.

Pedig éppen a mostani viszonyok utalnak bennünket arra, miszerint dohányter-

melésünket kizárólag a „minőségre“ fektessük, — mitsem szabad tehát ama követelményekből elhanyagolnunk, a melyek az okszerű dohánytermelés alapfeltételeit képezik, ha azt akarjuk elérni, hogy dohánynunk ne csak itthon, hanem „künn“ is kedvelt legyen.

Igen — de ha mi a dohánytermelés körül a legközönségesebb dolgokra sem fordítunk figyelmet s még azzal sem törődünk sokat, hogy dohánynunk mikor legalkalmasabb arra, hogy töressék, — akkor ne csodálkozzunk azon, hogyha dohánynunk, úgy itthon mint „künn“ nem képes a támasztott igényeknek kellőleg megfelelni.

A milyen rossznak mondható az az áldatlan munka, a mit az éretlen dohányok törésével végeztünk: — éppen olyan rossznak mondhatjuk azt a munkát, a melynek túlerett dohány az eredménye.

Mert — a mint hogy nem engedjük a dohányt, félértes állapotában való letörése által jó tulajdonságaiban kifejlődni, éppen úgy hagyjuk a túlerés által — a már kifejlődött jó tulajdonságokat veszendőbe menni.

A túlerett dohány is csak a nagy halmazzal álló vágni való anyagot szaporítja, ha ugyan elérheti azt a dicsőséges pályafutást, hogy a pipába jusson és időközben nem válik haszonvetetlenné.

Pedig termelésünknek fő célja nem az, hogy a vágó anyagot szaporítsuk, hanem hogy minél több boríték és burok dohányt állíthassunk elő, melyeknek különben belföldi szükségletét sem vagyunk képesek az idő szerint — eléggé fedezni.

Azt szokták mondani, hogy a mi tulajdonságos: az nem jó.

A túlerett dohányt tehát semmiképpen sem mondhatni jónak, rossz az a maga minőségében — akár annak a további kezelése szempontjából induljunk ki, akár annak a fogyasztás mérvére való betolyását tekintjük.

A túlerett dohány — rossz tulajdonságait mindjárt az erjedésnél kimutatja, — jó száraznak kell annak a tömegben lenni, hogy a megromlástól megóvható legyen.

A túlerett dohány — sejtjei részben üresek lévén — sok nedvességet képes felvenni, — miáltal szivacszerű szövete könnyen romlásnak indul, mert a túlerett dohány nélkülözli azon alkotórészeket, a melyek a jó dohányban a legértékesebbek, s a melyek ha a dohányban megvannak — a nedvesség túlságos felvételét megakadályozzák és ennek rossz hatását a dohányra, nagy részben képesek ellensúlyozni. — A túlerett dohány tehát — ha csak kevés nedvesség is jut hozzá — az erjedés közben lekötött sok pára következtében — ha annak elszállásáról idejében nem gondoskodunk — összetapad és tönkremegy.

Hogy azok az átható sárga, vagy piros barna foltok a dohánylevelen, melyek a túlerés jelezik — mennyire képesek értékében csökkenteni a dohányt, kitűnik abból, hogy a legjobb minőségét, — melyből szivarboríték levelek volnának esetleg nyerhetők — leszállítja a közöns. I. oszt. dohányok közé.

Nagy veszteség az tehát, mely a termelőt gondatlan eljárásáért, a dohány túlerése folytán éri s e veszteség számla annál nagyobb, minél finomabb és nemesebb a dohány, melyet termel, mert minél finomabb dohány termeltetik, annál könnyebben áll be a túlerés állapota, ha arra eléggé nem vigyázunk.

De nemcsak minőség tekintetében veszítünk sokat az által, — hanem veszteségünk a mennyiségben is érzékenyen fog mutatkozni. Az ilyen dohányok könnyűségéről könnyen lehet meggyőződést szerezni.

A túlerés állapota ennyi hátránnyal lévén — úgy a termelőre, mint a jövődekre

néve — összekötve, felette szükséges és kiválólag fontos körülmény, hogy dohányültetvényeinket az érési időszak beálltával — éber szemmel kísérjük és a szükségsekhöz képest haladéktalanul intézkedjünk.

A gazdának ilyenkor a napszámot nem szabad kimélni, mert nagyobb kár az, ha a dohány túlerik.

A termelő ilyenkor maga előtt látja dohányának pusztulását, a nélkül hogy azon segítene, aképpen gondolkodván egyik másik, hogy „hát“ iszen jut is marad is abbul.

Segíteni kell ezen a bajon. Dohánytermelésünkkel a haladás útján vagyunk, a minőségre fektessük a fűslyt, — gondunk legyen tehát reá, hogy túlerett dohánynunk ne legyen.

Debreczen 1892. február 20.

X. Y.

A zöld asztal mellől.*)

Panaszkodik, mint minden gazdasági lap, úgy a Dohányújság is és méltán a miatt, hogy az okszerűbb termelésre különösen a kisebb gazda csak ritkán és nehezen adja magát.

Panaszkodik másrészt a gazda ember s gyakran, hogy újságok és könyvek neki szépen hangzó tanácsokkal szolgálnak, melyeket tényleg felhasználni nem képes, mert azok keresztülvitele termelésének eredményét csökkentenék.

Igy támad az abszurdum, hogy theoria és praxis között sok értelmes gazda ellentétet vél látni, holott a tudomány szempontjából kifogásolhatlan helyességű theoria mindig csak a praxis előmozdítására és támaszára szolgálhat.

A Dohányújság f. évi 3-ik számában, mutatványt közöl Vörös Sándor urnak a „Dohány termelésről“ című most megjelent munkájából. A könyvet magát még nem ismerem, de kíváncsi vagyok rá!

Vörös ur, az említett mutatványban szösz szerint azt mondja, hogy a dohánynak „nem kedvező előveteményei a gabonaműek“ és négy általa ajánlt forda közül kettőben a dohányt gabonamű után teszi.

Azt mondja Vörös ur, hogy három nyomásos gazdaságban a dohány az ugarra jön, ezután buza, utoljára tavaszi kalászos következik.

Hogy értsük ezt?

Ha Vörös ur hármasturnusa buza, árpa, dohányból áll — úgy nem ugar, de tavaszi kalászos után jönne a dohány, a mi Vörös ur szerint rossz turnus.

Ha pedig Vörös ur hármasturnusa buza, árpa, ugar, dohányból áll — úgy ez Vörös ur privát találmánya, mert mi az

* A nélkül, hogy a jelen cikknek érdemleges czáfolatába bocsátkoznánk, csak a cím és a bevezetés azon feltevése ellen tartjuk szükségesnek részünkről megjegyezni, hogy lapunk irányzékaira s az okszerű alapon való dohánytermelés általunk hangoztatott elvekre és termelőknak adott jó tanácsokra egyáltalán nem vonatkozhat az az állítás, hogy azok „a zöld asztal mellől“ mondatnak, ami magyarul azt teszi, hogy mindez csak üres elmélet, amely a gyakorlatban nem valósítható, mivel azzal ellenkezik. E lapok szerkesztője évek során át maga is nagyban termeszté a dohányt, s ez utat, valamint a dohánykivitel kereskedelelem terén szerzett személyes gyakorlati tapasztalatait, tehát nem „a zöld asztal mellől“ elméletek alapján írja czikkeit és szerkeszti a Dohányújságot, a termelők javára és okulására. De másrészt Vörös Sándor urat sem illetheti „a zöld asztal mellől“ pusztán theoretikus vélelem, mert neki — mint a kolos-monostori gazdasági tanintézet igazgatójának — nagyon is módja és alkalmán van, az elméletet gyakorlatban kipróbálni. Szerk.

ilyent négyes fordának szoktuk tartani! Még pedig igen rossz négyes fordának!

Vörös ur hatos turnusokat is proponál. Az egyik szerint a rozsoat árpa után teszi, holott csak gyéren lesz lehetséges, árpatakarás után a korán elvetendő rozsohoz a földet kellően elkészíteni.

A másik szerint az összes mívelés alá kerülő területnek csakis $\frac{1}{6}$ azaz egyhatod része lenne őszivel bevetve. Pedig ugye kedves gazdatársaim, jaj annak közülünk, ki földjének $\frac{1}{6}$ részét a mi rendszerint rövid tavaszunk tartama alatt akarja bemunkálni!

Harmadik helyen említett hatos fordájában Vörös ur a dohány után rozsoat vetne. Tán ott Monostoron attól tartanak, hogy az idején elvetett rozso még ősszel fejt hánnya?

Folytathatnám még.

De nem élek vissza az olvasó türelmével. Bár ezen sorok rávannék némely „író“ arra, hogy alaposan meggondolja milyen tanácsokat osztogat. Egy rossz tanács ha követtetik, el riasztja az illetőt örökre attól, hogy a tudományban higgyen. Pedig a tudomány nem csal — csak az interpretálója téved.

Telektagon, 1892 febr. 10.

Hári Ágost.

Rektifikáció.

Kovács Imre ur a „Magyar Dohányújság“ ez évi 4. számában — a „Köztelek“ mult évi 15. és 16. számában megjelent cikkére irt kritikámat visszakritizálja s ez egy kis helyreigazításra készet, u. i:

A tudomány nem áll auktoritások véleményeiből, hanem bebizonyított tényekből s ezek alapján alkotott teoriákból. A kémiában csak az áll meg feltétlenül, amit pontos kísérletekkel igazoltak. — Hiába hivatkozik tehát szerző az auktoritások közleményeiből terjedelmesen és németül kizárólag adott véleményekre. Azok mind csak azt igazolják, hogy állításai nincsenek bebizonyítva, — s így még ez időszert bizony csak fantasztikusok, alapot nélkülözök.

Szerző koncesziókat akar „nekem“ adni, a nátriumnak könnyebb redukciójára néve — az ő esetét kivéve. Nem átalom bevallani, hogy tényekkel szemben az én nagyságom egyenlő a semmivel; mert akár ki vagy akár mi valaki: az a tények rendjén nem változtat semmit, — a tények tények maradnak s így a koncesziókat nem vehetem hasznát. Azon nem változtathatok, hogy a kálium vegyületeiből nehezebben redukálható, mint a nátrium; mert az kétségbe vonhatlan bebizonyított tény. Ha szerző valamelyes kísérletekre tud hivatkozni, melyeknél a körülmények olyanok, hogy az ellenkező eset következik be, ám lássuk a kísérleteket.

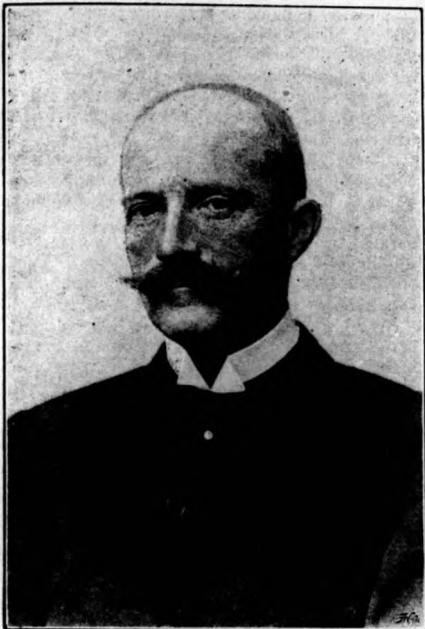
Szerző azt állítja, hogy az égő szivar hőmérséklete közel áll a fehér izzáshoz. — A hamu fehér — de az izzás vörös. Fehér izzásnál u. i. az izzó testek vakítóan világitanak. Én még nem láttam fehér fényt terjesztő szivart, — sőt úgy találok, hogy a szivar fényle nagyon is gyöngye pislogás.

Továbbá — szerző utasítása szerint — beletettem egy „igen vékony“ vashuzalt égő szivarombá s ime — a vashuzal nem olvadt meg, hanem részben elégett, oxydálódott; ami természetes, mert vörös izzásnál a vas a szivar égésénél keletkező vizgőzket megbontja s a vízben foglalt oxygennel egyesül.

Mindezek után nincs okom kritikámból egy betűt is visszavonni s kérem a szerzőt, hogy ne szavakkal, de tényekkel czáfoljon s akkor mindenki szívesen okul tanításain — még én is!

Vegység.

A magyar dohányügy kitünőségeinek arcképcsarnoka.

Gróf Dessewffy Aurél.

A magyar arisztokraczia mai nemzedékének ama kiváló jelesei közt, akiknek az a nemes becsvágy képei magasztos jellemvonását, hogy a születés, társadalmi rang és nagy vagyon adta személyes előnyöket a közügyek javára igyekeznek érvényesíteni, s lelkesült kötelességérzettel áthatva a „munka százada”-ban részt követelnek maguknak minden téren, hogy az imádtott hazánk szellemi és anyagi jólétének felvirágoztatása érdekében folyó nagy munkában ők is együtt fáradjanak, küzdjenek a „nemzet napzsámosai” közt — a legelső sorában áll: gróf Dessewffy Aurél.

A nemes gróf tevékenysége, közszereplése, főleg a nemzetgazdaság terén tűnik ki. — S épen e tér az, amelyen hazánk életérdekei összpontosulnak. Mert Magyarországra, mint első sorban és legfőképpen földmívelő országra nézve, a mezőgazdasági viszonyok rendezése, fejlesztése, virágzása emelése: a leg sürögősebb és legfontosabb teendő.

A világtörténelem evezredes tanulságai igazat adnak gróf Széchenyi István ama bölcs mondásának, hogy: „a nemzetek is csak olyanok, mint az egyes emberek: a szegény a legjobb iparkodással sem halad előre és végtére is megtöri a sors, míg a gazdag ember és nemzet könnyen boldogul. A nemzeti nagyságnak és előhaladásnak is jólét az alapja; — ez legyen tehát vállvetett fáradozásainknak célja, iránya, vezérlő gondolata.”

Gróf Dessewffy Aurél hive és követője a „legnagyobb magyar” eme vezéreszméjének s jeles tanítványa annak az iskolának, amelynek gróf Széchenyi István és dicső emlékü atyja: gróf Dessewffy Emil — nemzeti újjábredésünk korának e két nagy lángszű térfa — valának tanító mesterei, akik — ha a kivétel mikéntjére, a megoldás módozataira nézve egymással ellentétes álláspontot foglaltak is el, de a haza szeretetében és hű szolgálatában egyformán érezték, egyenlő nagyok voltak.

Az a hív és nemes lelkesedés s az a fáradhatatlan munkásság és kitartás, amellyel gróf Dessewffy Aurél közgazdasági viszonyaink föllendülése érdekében évek óta buzgólkodik, s az a sokoldalú tanul-

mány, széleskörű ismeretek és világlátott tapasztalatok, egyesülve a független főur imponáló előkelő viselkedésével, de a mellett mindenben bizalmat keltő megnyerő modorával: kétségkívül hivatottá teszik őt arra a vezérszerepre és közbizalomra, melyet — mint az országos magyar gazdasági egyesületnek elnöke — oly teljes mérvben és méltóan élvez.

Az országos magyar gazdasági egyesület, mint hazánk összes közgazdasági érdekeinek letéteményese, gróf Dessewffy Aurél elnöksége alatt lépten-nyomon bizonyosságát adta már annak, hogy híven képviseli az ország nagy gazdaközönységének sokszere érdekeit s minden alkalommal felemeli szavát és hallaja véleményét, amidőn a törvényhozás, vagy a társadalmi élet cselekvést parancsol.

S hazai közgazdaságunknak egyik legfontosabb, legjövődélmezőbb ága lévén a dohánytermelés: köztudomás szerint e téren is oly kezdeményezések és oly sikerek jelzik az országos gazdasági egyesület működését, melyek az okszerű dohánytermelés előmozdítása és általános elterjedése szempontjából rendkívüli jelentőséggel bírnak.

Az egyesületnek dohánytermelési szakosztálya, a termelés és kezelés javítását célzó kérdések beható megvitatása, s a termelők érdekeinek és jogos kívánalmainak tolmácsolása által, a kincstári egyedúróság-ig szemben már is sok áldásos eredményt ért el s — amint lapunk mai számának közleményeiből is kitűnik — épen ez idő szerint is a termelés jövődélmezőségét előmozdító kérdések tárgyalásával foglalkozik; — s bizonyosak vagyunk benne, hogy amit e tekintetben kívinni lehet: annak létesítését gróf Dessewffy Aurél urnak jól ismert erélye, tapintata és kiváló jóakarata bizonyára megvalósítandja.

Mert a nemes gróf maga is teljesen át van hatva ama tudattól, hogy a magyar dohánytermelés, nemcsak az állam pénzügyi szempontjából, de még inkább mint közgazdasági tényező, igen nagy szerepre van hivatva, ha felemelkedik ama magaslatra, amely a minőség folytonos javításával, a magyar dohány világhírét van hivatva dokumentálni.

Egyébiránt gróf Dessewffy Aurél, mint dohány nagytermelő, aki bűd-szent-mihályi birtokán összesen 340 holdon, (melyből 120 hold kapadohány) termel dohányt, saját jó példájával igyekszik bebizonyítani, hogy milyennek kell lenni az okszerű dohánytermelésnek; — s erről kitűnő bizonyítványt adott ugy az orsz. gazd. egyesület által 1884. évben rendezett dohánykiállítás alkalmával, amidőn az általa bemutatott igen szép, egyenlő színű és jól égő anyagánál, valamint vékony bordázatánál és hajlékonyságánál fogva igen jó szivarbortétra alkalmas dohányáért *aranyérmel* nyert. — valamint az 1885. évi országos kiállítás alkalmával is, amidőn feltűnően helyesen, okszerűen kezelt és sikerült igen jó szivar-takaró dohányért a kiállítási nagy éremmel való kitüntetésben részesült.

Meg vagyunk győződve, hogy gróf Dessewffy Aurél ur, az országos gazdasági egyesület vezérletében, az ország közgazdasági viszonyainak javítása tekintetében számos maradóan alkotás által fogja nevét megörökíteni; — s az okszerű dohánytermelés föllendülése és óhajtott virágzása emelése érdekében is megtalálandja a célravezető irányt és módot; mi által a dohánytermelők örök hálájára teszi érdemessé nevét.

Isten segítse és vezesse sikerre nemes törekvését!

Dohányzó készletek kiállítása.

Londonban, a mult hónapban, két napon át, egy igen érdekes — kizárólag dohány és dohányzási készülékekből álló — kiállítás rendeztetett, dijjakkal összekötve.

A „Tobacco Trade Revue” című lap szerint: a kiállítás igen élénk látogatottságnak örvendett s képzeltétleg a jurynak nem igen lehetett valami könnyű helyzete.

A kiállított temérdek mindenféle pipák igazi nagy tanulmányt igényeltek. A közönséges agyag pipáktól kezdve, melyek közt 200 éves koru is volt, amely mintegy 30 évvel ezelőtt egy ásatás alkalmával Sussesben találtak, a legelegánsabb tajtfejekig, — egy szintén majdnem minden ország, a maga különleges pipáival képviselve volt.

A törökországi Hookahs, Amerika, Palesztina, Görögország, Schweitz, Olasz és Németország: mind képviselve volt. A svédek is küldtek egy — Chandos Morgan ur tulajdonát képező — szép gyűjteményt. Algír és Hollandia is beküldték a nálok otthonos vízi-pipákat, sőt még Grönland is reprezentálta pipáit.

A többek közt találtak pipák — 3 fejjel, ami a pipázónak lehetségessé teszi a dohánynak sajátos módon való vegyítését; továbbá ott voltak a Corea, Novaya-Zembla és Chinából származó különféle opium pipák, a melyeket Captein Wiggins a samojedektől kapott.

A dohánytartók közt látható volt, a Pathanóv, a dohányzacskóval s tüzszer-szám szelencével. Egy zacskó, amely Albatras lábából készült, — egy sealskin zacskó az eszkimóktól, — egy dohánytartó kokusz dióból kifaragva, — egy 100 évesnél régebbi dohányfajak, — egy értékes arany szivar-etui, melyet a kaschmiri Mahaja a megboldogult Massan Leacs kapitánynak ajándékozott, — egy burnot-szelence, amely 104 évig a Newton tanács teremben volt, — egy szelence, melynek középső része a Culdeni csatában egy golyó által megsérült, egy hollandiai szelence, kanállal, mely 1536. évből való, — és egy szelence a zuluk országából.

Mesze vezetne azt mind részletesen elsorolni, ami itt egybegyűjtetett, — még csak azt említhet meg, hogy a fapipák minden nemei is képviselve voltak, — ugy szintén láthatók voltak mindenféle szivar, cigaretta és pipa dohányok, még pedig a legkülönbözőbb minőségben és a csomagolás minden fajtája szerint bemutatva.

Hogy a flegmatikus és különczködéseiről híres angolok méltó bámulatára, a nálunk régenten divatban volt sallangos kostók s acél-kova-tapló „készség” ki volt-e állítva: arról nem szól az említett tudósítás, pedig ezen magyar specialitások nélkül, legalább is hiányos volt az a nagy hírű kiállítás.

Közl: D. V.

IRODALOM

— A keszthelyi magyar kir. gazdasági tanintézet 1891-diki évkönyve. Szerkesztette: Deininger Imre igazgató. — A hozzánk beküldött évkönyv érdekes adataiból örmekkel konstatálhatjuk, hogy a régi nagyhírű „keszthelyi georgikon” ma is oly virágzó telepe a gazdasági tudományoknak s oly jól vezetett intézet, amely méltán örvend ama kiváló népserülésnek és bizalomnak, hogy az ország minden vidékéről nagy számmal keresi fel a gazdasági pályára készülő fiatalokat. Az intézet tanári kara — Deininger Imre igazgató vezetésével — 5 rendes és 2 segéd tanárból, 1 gazd. intéző és 1 intézői segédből, 1 egyetani segéd és 1 ösztöndíjas segédből, s 1 főkertészből áll. — A hallgatók száma volt: 29 első-, 26 második-, 36 harmad és 2

vendég, — összesen 93, — kik közül végbizonyítványt nyert 35, s nem kielégítő osztályzatot kapott 19. — Ösztöndíjakra, tandíj elengedésekre s általában szegény sorsu hallgatók segélyezésére fordított az év folyamán át összesen 2819 frt. 95 kr. — A jeienlegi tanintézet az 1865/6 tanévtől kezdve, összesen 1221 (köztek 13 külföldi) volt a hallgatók száma, — míg az 1797-től kezdve fenállott georgikon s a későbbi földműves iskolával együtt, mindössze 2775 gazda végzett Keszthelyen, 77 év alatt. — A hallgatók körében segély-egylet, Deák Ferencz könyvtár egylet, Georgicon gazd. önképzőkör, zenekör és dal-egylet működött, amely egyletek vagyonának összes értéke 11706 frt. 64 kr. — Az évkönyv irodalmi dolgozatainak tartalma: Adatok kultúrnovényeinek történetéhez. A lengyeli őskori telep növény-maradványai. Deininger Imrétől. — A tanintézet rovargyűjteménye. Dr. Lovassy Sándortól. — Közlemények a vegykísérleti állomás köréből. A peronospora viticola elleni védekezés eredménye. Dr. Csanády Gusztávtól. — Közlemények a tanintézet kísérleti telkéről. Zalka Zsigmondtól, — (mely jeles dolgozatból, a „Műtrágyázási kísérlet dohánnyal“ című részt majd lapunkba is átvesszük) — Közlemények a tanintézet kertészetéből. A Georgicon cseresznye. Farkas Sebesténytől, (mely érdekes ismertetés, a pompás gyümölcsöt, egy igen szép szinnyomatu képen is bemutatja, oly élethven, hogy szinte kivánság ránézni.) — Az intézet szervezettert és összes szabályait tartalmazó rendes „Értesítő“, kívánatra, egy 5 kros levéljegy beküldése mellett, az igazgató-ság által bárkinek megküldetik.

A gazdák első teendője. Nincs fontosabb dolog a gazdaság összes tényezői és teendői közt, a takarmányfélék eltartásánál. A mindennapi életben naponta tapasztaljuk, hogy mily más oly gazdaság jövedelme és üzleti berendezése, melynek elégséges takarmánya van, összes állatait egész éven át eltartani, olyan szemben, mely már a tél beállta előtt vásárolt takarmányon tarja állatait. De a takarmányfélék eltartása nem is valami könnyű mesterség. Sokan vannak még mai gazdáink közt, kik a takarmányemlék eltartásának legujabb módjait eddig nem ismerik. Pedig annak ösmérete már-már nélkülözhetlenné kezd válni. „A Takarmányemlék mestersége eltartás“ című mű igen gyakorlati irányban bőven foglalkozik az összes takarmányfélék okoszerű eltartási módjaival, különösen pedig a zöld lóhere, luczerna, csalamadé, rétifű stb. továbbá a gyökér és gumós takarmányfélék eltartási módjait részletesen tárgyalja. Foglalkozik a bevermelés, édes erjesztés, sajtolás stb. újabb módjaival. Szóval megismerteti a tudni vágyó gazdát mindával, mi a takarmányfélék eltartási körébe vág. Maga a mű finom papíron nyomva, több csinos ábrával díszítve 124 nagyretű lapon jelent meg s megrendelhető Kassán a szerzőnél. (Hreblay Emil, Kassa Kovács-utca 6.) Ára fűzve 56 kr. fél bőrből kötve 1 frt 50 kr. — Melegen ajánljuk a művet az érdeklődők b. figyelmébe.

Előfizetési felhívás.

Azon t. előfizetőinket, akiknek előfizetésük részben még a múlt év december végén, részint a folyó év január és február hó végén lejárt, tisztelettel felkérjük, hogy — a már ismételve mellékelt postautalvány felhasználásával — az előfizetést mielőbb megújítani, vagy pedig az esetre, ha a lapot tovább jártnai nem kívánják: erre nézve nyilatkoznai s ez által a felesleges költségektől megkímélni szívcsakodjének, — minthogy a lap küldését csak az esetben szoktuk

beszüntetni, ha ez iránt határozott rendelkezést kapunk.

Figyelmeztetésül, és tájékozás végett, a lejárati ideje a ozimazalagon jelzve van.

A lap előfizetési ára:

egész évre . . . 6 forint,
félévre . . . 3 forint.

A kiadóhivatal.

VEGYESEK

— **Kitüntetés.** A király ő Felsége legkegyelmesebben megengedni méltóztatott, hogy dr. sippi *Rodiczky Jenő* a kassai magy. kir. gazd. tanintézet igazgatója, a francia „du Mérite agricole“ című rend lovagkeresztjét elfogadhassa és viselhesse. Öszintén gratulálunk, a jeles szaktudóst és lapunk teljes barátját ért ritka szép kitüntetéshez.

— **Kinevezés.** A m. kir. dohányjövédéki központi igazgatóság főnöke: dr. *Schenek István* dohányjövédéki díjas gyakornokot, a dohányjövédéki központi igazgatósághoz II. oszt. fogalmazóvá nevezte ki.

— **Dohánytermelési kísérleti-állomás Mezőhegyesen.** Egy nagy jelentőségű és eredményekben messze kiható tervről adhatunk hírt, amennyiben — biztos értesüléssel szerint — a mezőhegyesi kincstári ménésbirtokon, ahol ezidő szerint is 120 holdon természetek dohányt, a pénzügyministerium — a földművelési ministeriummal egyetértőleg — egy nagy szabású dohánytermelési kísérleti-állomást szándékozik felállítani, oly formán, hogy itt, a termelés körébe vágó mindennemű munkálatok s a dohányfalvó való kezelés összes módozatai, a legkiterjedtebb mérvben, a tudomány és haladás vívmányainak felhasználásával fognak kezeltetvitetni s egyszersmind az országban levő többi kísérleti telepek eredményei is itt nyverendik teljes kiképzetéseiket. — Mondanunk sem kell, hogy egy ily nagyobb-szerű kísérleti állomás mily jótékony hatása lenne a hazai dohánytermelésre s úgy szólván valódi áldás az egész alföldi vidékre, — és annak Mezőhegyesen felállítására igen szerencsés választás, nemcsak a ta aj és az éghajlati viszonyok alkalmas voltánál fogva, de annnyival is inkább, mert közelében szán os nagy beváltóhivatal van, amelyeknek raktárai a különböző kísérletezésekre gazdag anyagot szolgáltathatnak. — míg másrészt az okluni, tanulni szerető termelők is, minden irányból közel lelik majdán a kísérlettelepet, ahol saját szemekkel, közvetlen szemléssel utján láthatják s tanulhatják el mindazt, ami a termelési viszonyok javítására kétségtelenül jónak fog bebizonyulni. — A kísérleti állomás vezetésére Cserhádi Sándor m. óvári gazdasági akadémiai tanár van kiszemelve; aki tudományos szakképzettsége és e téren kifejtett eddigi munkásságának fényes eredményei folytán, méltán hivatva van e nagy fontosságú állásnak kitűnően való betöltésére. — Melegen óhajtuk, hogy e szép terv, az előadottnak megfelelőleg, mielőbb létesüljön!

— **A dohányjövédék pénztári mérlege.** A múlt év IV. negyedében, az állampénztáraknál befolyt brutto-bevételek, illetve brutto-kiadások: ol a hivatalos lapban közétett kimutatás szerint, a fent jelzett időszakban, a dohányjövédék brutto bevétele volt: 11.999,747 frt. 37 $\frac{1}{2}$ kr. míg az előző év hasonló időszakában volt: 11.339,888 frt. 97 kr. tehát az 1891. évi IV.-évnegyedi eredmény 659,858 frt. 40 $\frac{1}{2}$ krral, az egész év eredménye pedig az előző évhez képest 1.753,048 frt. 72 krral kedvezőbb; — s a brutto-kiadás volt 6.636,850 frt. 50 kr. míg az előző év hasonló időszakában volt: 4.139,293 frt. 46 $\frac{1}{2}$ kr. tehát az 1891. évi eredmény 2.497,557 frt. 03 $\frac{1}{2}$ krral kedvezőtlenebb, — amely több kiadás — az indoklás szerint — onnan van, hogy do-

hánybeváltásra 652,575 frt. 70 $\frac{1}{2}$ krral, külföldi dohány vásárlására pedig 1.423,411 frt. 44 krral több fordított, mint az előző év hasonló időszakában.

— **A dohánybeváltás** most már valamennyi beváltóhivatali körzetben véget ért s az 1891. évi összes dohánytermés, a kincstári raktárakba beszállitva, várja további rendelkezését. — Amint már többször volt alkalmunk megjegyezni: a múlt évi rendkívüli bőtermés, a termelőknek általában oly fényes anyagi eredményt hozott, hogy ez évet soká fogják áldva emlegetni. Az eddig tudomásunkra jutott dohány átadások között, a legkitűnőbbek egyike: a Montag M. és fia cég által elért beváltási eredmény. Ugyanis — amint értesültünk — a nevezetteknek kaszaperi saját birtokán — a Kállay-féle bér gazdaságon, 235 kat. holdon termelt összesen 1800 mtr. mazsa mely 26 frt. 50 kr. átlag ár mellett váltottat be, — továbbá a kaszaperi Dessewffy és Trautmansdorf-féle 150 kat. hold bér gazdaságon termeltetett 1000 mtrmáza, mely 25 frt átlagár mellett vétetett át, — s végül a dombegyházi bér gazdaságon 1700 mtrmáza termelt, melyért 24 frt. 50 kr. átlagárt kaptak; — tehát a 4500 mtrmázást tevő termés beváltási ára volt összesen 114,350 frt., mely összeg métermázánként kerek számban 25 frt. 40 kr. átlagárnak felel meg. — megjegyzendő, hogy kibányási osztály egyáltalán nem volt, — s ezen körülmény és az elért ritka szép eredmény eléggé tanuskodik róla, hogy a nevezett nagy termelők az okos-zűrű termelés minden kivánalmának megfelelőleg, kellő mennyiségű és mintaszzerű pajtakkal és simítóházzakkal bőven ellátva, rendkívüli gondal, figyelemmel, szóval igazán kitűnően kezelték a dohányt. — Ily eredmény mellett aztán csakugyan érdemes és bőven fizetési magát a dohánytermelés.

— **Az ó-budai dohánygyár** építését nek sokára megkezdik a Nagy udvar nevű kincstári telken. A m. kir. dohányjövédéki központi igazgatóság az építésre már ki is hirdette a pályázatot. E szerint az építést ez évi szept. hó végeibe be kell fejezni. A költségvetésben megállapított építési főösszeg 267.633 forint. Az építési munkákon kívül a Nagy udvar telken levő összes régi épületeket is le kell bontani. Az építési ajánlatot március 12-éig a dohányjövédéki központi igazgatóságnál kell benyújtani.

— **A havainai dohánypiacról** érkezett tudósítások szerint: a vualtai és partidói utolsó termés, habár általában igen használható, de minősége és takaróképesége még sem egészen megfelelő, hanem azért az összes szállítmányok számos kész vevőre találtak, s az érett, barna, jól égő dohányok rendkívüli magas áron keltek. Remediostól kevés érkezett, de továbbra van rá még kilátás, habár a termelő országban nem igen fog kiterjedhetni az üzlet, mivel nagy kereslet van utána az Egyesült-Államokból, amelynek ez az idej termés igen alkalmas. A beérkezett küldeményekben kevés volt a takaró levél, habár nagyon keresték s ép ezért tartósan magas áron kelt.

— **A dohánygyedáruság Görögországban.** Deliann's görög miniszterelnök, a görög pénzügyek rendezése s a gazdasági helyzetről tartott legutóbbi beszédében kijelenté, hogy a görög dohány-monopolium kezelését, 20 évi időtartamra egy társaság veszi át, mely évenként 6 millió drachma minimumot fizet és a felesleget, megállapítandó aranyban megosztja az állammal, úgy, hogy a dohány-monopolium évente 8 millió felül fog eredményezni.

— **Amerikai statisztika.** Az 1889. évben, Amerika 46 államának területén, összesen 2.792.749.48 kiló dohány termeltetett, melynek pénzértéke mintegy 87.111.123 frt; ezen mennyiség 205.862 termelő által, 692.990 acre földön termeltetett, s az átlag acerenként 403 kilo, mtrmázánként pedig az átlagos ár 34—35 frt és így acerenként mintegy 140—142 forint pénzeredmény esik.

— **Dohánymag.** Teljesen megbízható *szamosháti* dohánymag, megrendelhető lapunk kiadóhivatalában, kilőja 5 frt. Kisebb mennyiségben a legmegbízhatóbb *gálcsi-muskotály* mag is kapható.

— **Közlendők hazalma miatt** „Vélemények a dohányszáról” és „A dohánytermelés Delihen” című cikksorozatunk folytatását, számos egyéb közleménnyel együtt, kénytelenek voltunk jövő számunkra hagyni.

„**THE GRESHAM**” ÉLETBIZTOSÍTÓ TÁRSASÁG LONDONBAN. E társulat évi jelentése, mely az 1891. június hó 30-án befejezett 43-ik üzletéről szól, és a részvényesek 1892. évi január hó 26-án tartott rendes közgyűlése elé terjesztett. rendelkezésünkre állván, következő főpontjait közöljük. Az elmúlt év eredménye rendkívül kedvezőnek mondható. A lefolyt évben a társasághoz 7589 biztosítási ajánlat érkezett 61.372,000 frankra, melyek közül elfogadtattat 6628 db. 52.717,400 frank biztosítási összeggel és erről a megfelelő számú kötvény ki is állított. A díjbevételek, levonva a visszbiztosításért fizetett összeget 15.999,973 frk 02 cts-ra rugott, a miben a 1.831,148 frk 75 cts-ot tevő első évi díjak befoglaltatnak. A kamatszámla mérle. e 4.725,285-94 frankot tett, és a társaság évi jövedelmét a díjbevételekkel együtt 20.725,258-96 frankra emelte. A társaság az elmúlt évben 8.849,176 frank 87 cts-ot utalványozott oly követelések folytán, melyek életbiztosítási kötvényekből eredtek, lejáró kihazasítási és vegyes biztosításokra kifizetett 1.212,739 frk 48 cts-ot, és kötvények visszavásárlására 1.339,855 frk 31 cts-ot adott ki a társaság. A biztosítási és járadékalapok 6.036,893-95 frankkal gyarapodtak. Az aktívák főösszege az üzletel végével 117.550,796-67 frkra emelkedett. Tőkebefektetések: 1.480,098-65 frk angol állami papirokban, 539,819,75 frk, az indiai és gyarmati kormányok értékeiben, 17.487,539-80 frk idegen államok értékpapiraiban, 1.248,611-56 frank vasuti részvények, elsőbbségek és garantáltak, 56.261,715-62 vasuti és egyéb kölcsönkötvényekben, 16.680,363,54 frank a társaság ingatlanaiában, ezek között vannak a társaság budapesti és bécsi házai, 5.333,984 48 frank jelzálogokban és különböző értékekben 18.518,663-27 frank.

Szerkesztői üzenetek.

Hercegi uradalom, Sárospatakon. Az előfizetést köszönettel vettük, a lapot a kívánt cím alatt expedialjuk.

Tek. Balogh Imre urnak, Miskolcz. Becses cikkek közönlével vettük és hábar a M. Gy. ur nagyérdékű felolvasásának befejező része, melyre a cikkek

megjegyzései vonatkoznak, csak lapunk jövő számában fog - a felolvasás nagy terjedelme miatt - megjelenni, mindazáltal siettünk becses észrevételeit már most közölni, azért, hogy a gazd. egyl. dohány. term. szakosztályának folytatólagos ülésén, már ezen megjegyzésekre is lehessen reflektálni. — Fogadja egyuttal a lapunk terjesztése érdekében tanúsított becses támogatásáért s az előfizetők gyűjtése körül újabb szép eredményü szives fáradozásaiért hálás köszönetünket.

Tek. Nemeshegyi Béla urnak, Káva. A szamosháti dohánymagot elküldtük. A dohányos kertészek felmondási határideje nincs törvényileg szabályozva, — e tekintetben tehát a szegedési szerződés, vagy a helyi viszonyoknak megfelelő cselédfelmondási idő lehet kölcsönösen mérvadó.

Tek. Kerényi Vilmos urnak, Tarna-Méra. Becses megkeresését vettük, s szivesen utána nézünk, hogy egy gyakorlott, megbízható dohányos-gazdát ajánl-hassunk és mihelyt tudakozódásunk sikerre vezet, azonnal értesítendjük.

Tek. Csázik Péter urnak, Kápolna. Megkaptuk ugy a régebben beküldött, valamint a legutóbbi (7 előfizet- tővel jegyzett) gyűjtőivet. — s ez évben is tanúsított és előtünk oly nagybecsűt kiváló jóindulata által őszinte hála-ra kötelezve, melegen köszönjük eredményus fáradozását.

Mélt. Tólnay Lajos ur uradalma, Inarcs-Kakucs. Intézkedtünk, hogy a lap a jelzett cím alatt járjon.

M. kir. gazd. tanít. tek. Igazgatóságának Keszti. helyt. Örömmel és köszönettel vettük a jeles tanintézet mult évi évkönyvét, melynek főbb adatait siettünk közrebocsajtani. Lapunk mindenkor nyitva áll az intézetet érdeklő ismertetések felvételére, — sőt kérjük is időnként a lapunk körébe vágó közlemények szives beküldését.

Tek uradalmi intézőség, Tápió-Szecső. Az előfizetést egész évre könyveltük, s az eddig megjelent 4 számot utánküldtük.

Tek. Mann József urnak, Nyiregyháza. A gyűjtő. ivet és a megfelelő összegű előfizetési díjt megkaptuk s becses támogatásáért siettünk hálás köszönetünket nyilvánítani.

X. V. Debreczen. Mint eddig valamennyi, ugy jelenlegi becses közleménye is, a kiváló szakértelem biztos itéletéről tesz bizonyosságot. — Hogyne közölnék hát ezer örömmel?! — Köszönet erre!

Tek. Krizsán József urnak, Keoskemet. Az előfizetés június végéig rendben van.

Tek. m. kir. beváltóhivatalnak, Nagy-Létán. Igazán kellemesen lepett meg bennünket az újabb gyűjtés szép eredménye, mint a lapunk iránti jóindulatnak újabb bizonyítéka, melyért fogadja a tektis beváltó hivatal őszinte köszönetünket.

Tek. Csillag Mór urnak, Tápló-Szele. A kért dohánymag elküldtetett.

Tek. Weinberger Mór urnak, Bákai-Liget. Az előfizetés megújítását köszönettel vettük, s a mutat-

ványszámot az illető címre elküldöttük és a megrendelést már onnan is megkaptuk. Becses jóakarata-t és figyelmét nagyon köszönjük.

Tek. Taffer Kálmán urnak, P.-Fényes. Becses megkeresése folytán, a lap ezental a kívánt címre küldeték.

Tek. m. kir. doh. bev. hivatalnak, Debreczen. Vettük a X. számú gyűjtőivet is, s most már midőn a beváltás véget ért, még egyszer megújítjuk legtel- jesebb elismerésünk és köszönetünk kifejezését, azért a sokszorosan tapasztalt ritka jóakarataért, melylyel lapunk ügyét felkarolva, annak terjesztése érdeké- ben, a tektis beváltó hivatal és annak igen tisztelt főnöke, a beváltás egész ideje alatt oly fáradsatlan- nul buzgólkodni sziveskedett, — amelyért nemcsak mi, de a körzetbeli termelők is, kiknek jól felfogott érdekét mozdíták elő ez által, egyaránt mély há- lára vagyunk lekötelezve.

Lapunk t. közönségéhez. Felkérjük lapunk t. ol- vasóit és a termelő urakat, hogy a dohányátadás eredményéről bennünket tudósítani, — s barátaik és ismerőseik körében, a Dohányuságot ajánlani és terjesztetni sziveskedjenek. Gyűjtőivel bárkinek szivesen szolgálunk.

Hirdetések.

Dohánytermelők figyelmébe!

Az általam már számos évek óta készített s a dohánytermeléshez különösen alkalmas, kipróbált jószágú és jutányosan beszerezhető

kettős gyékényeket és takarókat

bátorkodom a t. dohánytermelő urak becses figyelmébe ajánlani.

A gyékények ára a sápi vasuti állomáshoz szállítva: 1 $\frac{1}{2}$ méter széles és 2 méter hosszú melegágy takaró, ára 14 krajczár, — 1 $\frac{1}{2}$ méter széles és 230 centimeter hosszú, jobb minőségű, ára 20 krajczár; 160 centimeter széles és 210 centimeter hosszú, kettős gyékény, ára 28—40 kr.; nagy kettős gyékény, ára darabonként 60 krajczár.

Klein Jakab

gyékény-kereskedő, Nagy-Bajom, Bihar megye.

(vasuti állomás: Sáp.)

2-3

A Pesti Hazai Első Takarékpénztár-Egyesület

1892. év márczius 6-án délelőtt 10 órakor, Budapesten, a vármegyeház nagytermében (IV. Granátos-utca.)

rendkívüli közgyűlést tart.

Tárgysorozat:

1. Határozathozatal az igazgatóságnak a f. évi február hó 6-án tartott rendes közgyűlés elé terjesztett lemondása tárgyában.

2. Az igazgatóság és a felügyelőbizottság által a f. évi rendes közgyűlésből kiküldött részvényesek közreműködésével az alapszabályok és a szervezet módosításá iránt készített munkalat, s az igazgatóság és felügyelőbizottság erre vonatkozó jelentésének tárgyalása és ezek iránti határozat.

3. Az igazgatóság tagjainak a módosítandó alapszabályoknak megfelelő számban leendő újbóli választása, esetleg kiegészítése.

4. A felügyelőbizottság és választmány tagjainak a módosítandó alapszabályoknak megfelelő számra leendő kiegészítése s az ugyanezen testületekben lemondások folytán üresedésbe jött, és az eszközrendő választások folytán netán meg- ürülők helyeknek választás utján való betöltés.

Ezen közgyűlésre a t. cz. részvényesek azon figyelemzetéssel hivatnak meg, hogy az alapszabályok 14. §-a értelmében csak oly rész- vényes gyakorolhatja akár saját személyében, akár meghatalmazott által szavazati jogát, kinek részvénye 1891. december 31-ig nevére iratott s a közgyűlést megelőző nap déli 12 órájáig az egyesület főpénztáránál még le nem jart szelvényeivel együtt letétetett.

Budapest, 1892. jan. 18-án.

(Utánnyomat nem díjaztatik.)

Az igazgatóság.

668. szám.
1892.

HIRDETMÉNY.

Az 1887. évi XLIV. t. cz 3. §-ának határozománya alapján a mag megválasztására, elvetésére s a meleg- és hidegágyaknak miként való készítésére nézve, a budapesti m. kir. dohánybevéltő felügyelőség kerületéhez tartozó kincstári dohánytermelőknél és azok alkalmazottjainak figyelmébe a következők ajánlatnak:

Az utóbbi években szerzett tapasztalatok szerint: úgy a férgek, mint a tartós száraz időjárás, azon ültetvényekben okozták a legnagyobb károkat, melyekre a dohánypalántákat a termelők későn ültették ki, azért első sorban arról kell gondoskodni, hogy kiültetésre alkalmas erős palántákkal korábban rendelkezünk és azokat korábban kiültethessük.

E végből a palánták nevelésére szükséges melegágyakat — mielőtt az időjárás megengedi — s lehetőleg már március hó elején el kell készíteni s annak elhelyezésére olyan helyet kell választani, mely a nagyobb, különösen északi szelek ellen véde van, tehát valamely épület mögött, de oly módon, hogy dél felé fekdüjenek és a nap sugarainak kitett helyen álljanak.

A már egy ízben használt melegágyakat újból használni nem szabad, azért a melegágyakat vagy egészen új helyen kell készíteni, vagy ha már a régi helyen akarjuk készíteni, a már egy ízben használt melegágyból úgy a trágyát, mint a földet el kell távolítani s a melegágyakat egészen újonnan, még nem használt szalmás trágya és porhanyított kerti vagy erdei, esetleg ősszel átrostalt és homokkal kevert gyepföld felhasználásával kell készíteni.

A régi melegágyakban lévő föld valószínűleg férégfészkek, mely különböző férgeknek megszámlálhatlan bakteriumait rejti magában, azért ezen földet a dohányföldre ne hordjuk ki, mert az ültetvényeken nagyobb mérvben előforduló férégpusztításokat ezáltal is elkerülhetjük.

Egy katasztrális föld terület beültetéséhez szükséges palánták előállítására a nehéz leveleknél 24—30 láb, kerti leveleknél 42—60 láb hosszú és 4 láb szélességű melegágy készítenél.

Okszerű dohánytermelő a melegágyakon kívül még hidegágyakról is gondoskodik, hogy az utánültetésre palántákkal rendelkezzen.

A melegágyak helye 2 láb mélyen a készítés előtt jóval előbb kiásandó s rétegenként friss szalmás ló- vagy marhatrágyával oly módon töltendő meg, hogy minden egyes réteg — mielőtt arra egy másik réteg tetetnék — meglocsolatik és egyenletesen jól letapostatik.

Mikor az egész trágyaréteg kész, úgy hogy a földből már kiáll, oly célból, hogy a trágyára teendő föld szét ne hulljon és hogy rovarok és más kártékony állatoktól véde legyen és hogy nagyobb esőzés a földet el ne mossa, a melegágyat minden oldalról deszka vagy vesszőből font kerítéssel

kell ellátni s czélszerű azt kívülről trágyával még külön is körülkeríteni, hogy a meleget jobban magában tarthassa.

Ezután a trágyára fél lábnyi (15—18 cm.) magas jó televényes, egészen porhanyós, előbb minden gaz, gyökér és más egyéb tárgyaktól gondosan megtisztított kerti vagy erdei földet rostálunk és ezt az ágyon szépen elegyengetjük.

A keretek oly magasnak kell lenni, hogy az arra alkalmazandó üveg, papír vagy vászon ráma, esetleg gyékény vagy szalma takaró, a melegágyban lévő földtől legalább is 6 hüvelyknyire álljon, hogy a növények fejlődéséhez szükséges levegő el ne zárássék.

Az elvetéshez csak a termelési engedélyben megjelölt jól megválogatott, csiraképes, fajtisza s az utolsó évi termésből származó friss magot kell használni.

Egy-egy katasztrális holdra 5—6 dekagramm mag teljesen elegendő.

Az elvetés előtt a mag csiraképességéről meg kell győződni, nevezetesen az elvetendő magot vászon zacskóba tenni, langyos vízzel megnedvesíteni s ekként — teljes beszáradását folytonos nedvesítéssel meggátolva — a kályha közelében tartani.

Teljesen jó mag 4—5 nap mulva csirázni kezd, a mit arról lehet megismerni, hogy a magokon fehér pontocskák mutatkoznak.

Mihelyt a doháymag csirázni kezd, azt azonnal el kell vetni, miért is melegágyakat még a csiráztatás előtt el kell készíteni.

Hogy a mag sűrűen ne vesszék el, legszélszerűbb azt nyolcz-tizszeres mennyiségű finom homokkal vagy fahamával keverni s egy finom szitán át, mely úgy a magot, mint a homokot vagy hamut átereszt, a melegágyra szitálni, hogy a már bevetett helyek megjelöltesenek.

Ha a mag a melegágyra szitáltatott, a melegágyat mintegy ujnyi vastagságban jó porhanyós földdel he kell borítani, lehengerelni, azután finom rózsával ellátott locsolóból, állott vízzel megöntözni s a ráával, illetve takaróval betakarni.

Harmadnapra a melegágyat szellőztetni kell, és ha észre vesszük, hogy a föld száradni kezd, finom rózsával locsolóval megöntözzük és mielőtt a mag kelni kezd, naponta egyszer, száraz időben kétszer is kell locsolni, mindig akkor, ha nap nem süt és ha fagytól tartani nem lehet.

Nagyon figyelni kell arra, hogy éjjen át a takaró mindig a palántás ágyon maradjon és locsolás után is czélszerű a melegágyat betakarni.

A dohány alá szánt és a megelőző ősszel már egyszer felszántott földet, mielőtt az időjárás engedi, másodszor is fel kell szántani.

Budapesten, 1892. évi február hó 18-án.

M. kir. dohánybevéltő felügyelőség.

Légen szárított természetes istálló trágya

NEUMAN TESTVÉREK aradi czég szeszgyári istállóból 50 %-nál több szerves anyaggal.

Ára: zúzott állapotban az aradi vasutállomásra szállítva 100 mmázsánként 200 frt.

Kizárólagos képviselő Magyar, Horvátország és Szlavonia részére

Szavost Alphons *magkereskedése és gazdasági cikkek üzlete*
Budapest, **Aiany János-utca 11. szám.**

Ajánl: Here-, fű-, répa-, erdei-, konyhakerti és virágmagvakat, valamint gépolaj, kocsikenőcs, száak ponyva-neműeket és egyéb gazdasági szükségleti cikkeket.

Ugyanott kizárólagos képviselő

a több mint 300 elsőrendű kitüntetést nyert világhírű „VERMOREL” czég gyártmányai részére.

Vermorel-féle „Eclair” peronospora permetező } A világ legjobb gyártmánya.
Vermorel-féle „Excelsior” szénkéreg fecskendő }

A permetezéshez szükséges prima vas és arzénmentes rézgálix ugyanott kapható.

Részletes árjegyzék kívánatra ingyen és bérmentve.